

Laitila

Laitilan kaupunkistrategia

2026-2030

Munauskin voi olla mahdollisuus

LUONNOS

Kaupunginhallitus xx.xx.2026

Kaupunginvaltuusto xx.xx.2026

Sisällys

ESIPUHE.....	2
VISIO.....	3
ARVOT.....	3
TEEMAT.....	3
ELINVOIMA ON TEKOJA.....	4
JUUREVASTI OMISTA VAHVUUKSISTA.....	5
HUOMIO LAPSIIN JA NUORIIN.....	6
YHTEISÖN JA YHTEISTYÖN VAHVISTAMINEN.....	8
MUUT TÄYDENTÄVÄT OHJELMAT JA SUUNNITELMAT.....	9
Laitilan ilmasto-ohjelma 2025-2030.....	9
Laitilan hyvinvointisuunnitelma.....	9
Laitilan elinkeinopoliittinen ohjelma.....	9

ESIPUHE

Kaupunkistrategia on ennen kaikkea valintoja. Laitila toimii monella elämänalueella ja vastaa palveluista, joihin asukkaat, yritykset ja yhteisöt tukeutuvat päivittäin. Samalla kaupungin vastuut ja toimintaympäristö muuttuvat nopeasti: väestökehitys, talouden suhdanteet, syntyvyys ja muuttoliike, ilmastonmuutos, sääntely ja teknologinen kehitys muokkaavat kunnan roolia ja mahdollisuuksia.

Vaikka kuntien tehtäväkenttä on laaja, niiden resurssit eivät ole rajattomat. Strategia ei pyri olemaan kuvaus kaikesta kaupungin toiminnasta. Siinä keskitytään valintoihin, joilla Laitila erottuu muista ja tavoittelee asettamaansa visiota.

Strategian visiossa kuvataan ihannetila, mihin kaupunki pyrkii. Se tiivistää koko strategian idean ja kertoo lukijalle tavoitteet, joihin erilaisilla teemoilla, valinnoilla ja toimenpiteillä tähdätään.

Arvot kertovat millä tavoin kaupunki toimii. Miten kohtaamme tilanteen kuin tilanteen, vaikka se olisi meille uusi. Arvoja toteutetaan kaupungin jokapäiväisessä toiminnassa. Ne toimivat itsenäisinä toimintaohjeina myös niissä tilanteissa, joissa mikään muu päätös tai linjaus ei muutoin ohjaisi toimintaa.

Strategia on jaoteltu neljään eri teemaan. Teemat kuvaavat kokonaisuuksia, joihin erityisesti huomiota kiinnittämällä visio on mahdollista saavuttaa. Painopisteiksi valikoidut teemat eivät kata kaikkea kaupungin toimintaa. Ne antavat kuitenkin suuntaviivoja myös sellaisille kaupungin toiminnan osa-alueille, jotka eivät suoraan niissä esiinny.

Teemojen sisään on yksilöity valintoja. Ne ovat tarkoituksellisia poimintoja siitä suuresta määrästä asioita ja muuttujia, jotka saman teeman sateenvarjon alle kuuluvat. Valinnoilla pyritään suuntaamaan toimintaa ja rajallisia resursseja mahdollisimman vaikuttavalla tavalla siten, että visio on mahdollista saavuttaa. Tehdyt valinnat ovat strategian mielekkyyden ydin.

Valinnat antavat mahdollisuuden suunnitella konkreettisia toimenpiteitä, joita tekemällä kaupunki kulkee kohti tavoitteitaan eli visionsa toteuttamista. Toimenpiteet ovat strategian mahdollisesti muuttuvien osien osa. Laitilan yksi vahvuuksista onkin ketterä mukautuminen muutoksiin ja yksi sen muoto on kyky uudelleenarvioida aiottuja toimenpiteitä, mikäli maailma ympärillä muuttuu tai mikäli aiotut toimenpiteet eivät ole riittäviä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategian lisäksi kaupungin toimintaa ohjaavat ja tavoitteita asettavat myös muut asiakirjat, jotka osaltaan täydentävät ja tarkentavat tiettyjen osa-alueiden tavoitteistoa. Strategian lopusta löytyy lyhyt kuvaus Laitilan elinkeinopoliittisesta ohjelmasta, Laitilan hyvinvointisuunnitelmasta sekä Laitilan ilmasto-ohjelmasta, jotka kaikki osaltaan syventävät käsittelemiensä teemojen strategisia tavoitteita.

VISIO

Laitila on juureva ja elinvoimainen kaupunki maaseudun syleilyssä.

Laitilan ihmisläheinen, yritysmuoneinen ja työtä pelkäämätön ilmapiiri tempaisee mukaansa. Täältä löytyy työtä tekijöille ja mahdollisuuksia yrittäjille.

Laitila on asukkailleen rakas koti ja tukikohta, josta pystyy ponnistamaan maailmalle ja jonne on myös hyvä palata. Täällä on turvallista kasvaa ja vanheta. Perheiden arki on sujuvaa ja vanhemmuuteen saa tukea.

Laitila onnistuu kasvamaan ja houkuttelemaan uusia asukkaita. Muualta muuttaneiden on helppo juurtua Laitilaan.

Laitila on ruuantuotannostaan tunnettu kyljen kaupunki, joka rakentaa vahvuksiensa varaan ja uskoo pienuuden voimaan. Yhteisöllisyys ja yhteistyö, juureva kulttuuri, rikas historia, kyky mukautua ketterästi muutoksiin sekä uskallus kokeilla uutta tekevät Laitilasta Laitilan. Täällä munauskin voi olla mahdollisuus.

ARVOT

- Kolme kukon askelta edellä (tulevaisuuslähtöisyys)
- Munauskin voi olla mahdollisuus (rohkea ja kehittyvä)
- Asukas ja yrittäjä ovat kultamunamme (asukas- ja yrityslähtöisyys)
- Meillä kaikki sopivat samalle orrelle (yhdenvertaisuus)

TEEMAT

1. Elinvoima on tekoja
2. Juurevasti omista vahvuuksista
3. Huomio lapsiin ja nuoriin
4. Yhteisö ja yhteistyö

ELINVOIMA ON TEKOJA

Elinvoima ja sen edistäminen voidaan nähdä laajasti ajateltuna kaikeksi mitä kaupunki tekee. Elinvoima onkin eräänlainen mosaiikki, joka rakentuu lukemattomasta määrästä palasia. Yksi tapa lähestyä elinvoimaa, on rajaamalla tarkastelu elinkeinoihin, kaupalliseen elinvoimaan ja taloudelliseen toimeliaisuuteen. Tekemällä selkeitä rajauksia ja valintoja on elinvoimaa mahdollista edistää. Mosaiikki rakentuu pala kerrallaan. Lopulta kyse on ennen muuta yksinkertaisista teoista.

Valinta	Perustelu valinnalle
Keskustan kaunistaminen	Keskustan elinvoima ja varsinkin kaupallinen vetovoima puhututtavat vuodesta toiseen. Vireällä keskustalla on taloudellista merkitystäänkin suurempi symbolinen arvo kaupungin ilmettä ja elinvoimaa arvioitaessa. Monipuolinen keskustelu keskustan elinvoimasta tiivistyy usein nimenomaan keskustan kauneuteen – tai paremminkin tarpeeseen kaunistaa sitä.
Laitilan näkyvyys valtatiellä ja kantatiellä	Laitilaa halkovat sekä valtatie 8 että kantatie 43. Teillä on suuri rooli Laitilan kaupunkirakenteessa. Niiden potentiaali Laitilan näkyvyydessä ja mielikuvien luonnista kaupungista on suuri. Tuon potentiaali kannattaa hyödyntää täysimääräisesti.
Teollisuustonttien tarjonta	Kysyntään vastaavien teollisuustonttien tai muiden kiinteistöjen tarjonnan varmistaminen on tavanomainen, mutta keskeinen tapa edistää yritysten sijoittumismahdollisuuksia kaupunkiin.
Yritysmönteisyys	Yritysmönteisyys on tapa ajatella ja toimia arjessa. Se on myös konkreettisia tekoja ja jatkuvaa yhteistyötä yritysten ja yrittäjäjärjestöjen kanssa. Yritysmönteisyys luo ilmapiiriä, jossa eteenpäin pyrkiminen, uuden keksiminen, ahkeruus ja unelmointi ovat tavoiteltavia hyveitä. Sillä on yritysten toimintakenttää laajempi merkitys kaupungin ilmapiiriin.
Tapahtumien merkitys	Tapahtumilla on kokoaan suurempi merkitys kaupungin elinvoimalle. Ne tuovat sisältöä paikalliseen elämään, näkyvyyttä ulospäin ja uusia vierailijoita.

JUUREVASTI OMISTA VAHVUUKSISTA

Laitilalla on vahva oma identiteetti, joka rakentuu poikkeuksellisen pitkään historiaan sekä elävään kulttuuriin. Selkeitä tunnistettavia piirteitä ovat ruuantuotannon merkitys, lukuisat elinvoimaiset kylät ja maaseudun elämäntapaan liittyvä arkinen ja mutkaton luontosuhde.

Strategian ydin on tehdä merkityksellisiä ja vaikuttavia valintoja. Omia vahvuuksia ja erityispiirteitä korostamalla pystytään rakentamaan kestäväälle pohjalle. Omat vahvuudet ovat myös tekijöitä, jotka erottavat Laitilan muista.

Valinta	Perustelu valinnalle
Ruoka	Laitilassa tuotetaan ja jalostetaan huomattava määrä ruokaa. Ruoka on Laitilalle itsestään selvä vahvuus, jonka mahdollisuuksia voidaan hyödyntää nykyistä selvästi enemmän.
Kylät	Laitila on kylien kaupunki. Kylien moninaisuus ja omaleimaisuus ovat ainutlaatuisia ominaisuuksia, joille laitilalainen identiteetti ja elämäntapa suurelta osin rakentuu. Väestörakenteen muutokset ja muuttoliike näkyvät kylissä korostuneesti.
Laitilalaisten luontosuhde	<p>Luontokato ja ilmastomuutos ovat maailmaa muokkaavia ilmiöitä, joihin pyritään varautumaan ja joita yritetään hillitä paikallisilla toimilla. Lähiluonto suojellaan aina lähellä.</p> <p>Luonto on mitä läheisin ja normaalein asia Laitilassa. Maa- ja metsätaloudessa sää ja vuodenaajat ovat jatkuvasti läsnä. Ilmastomuutos tuntuu sekä iholla että kukkarossa. Metsä ja järvet sekä niissä elävien lajien kirjo ovat arkea ja kaikkialla läsnä. Metsän hyvinvointi ja lajien moninaisuus näkyy suoraan laitilalaisten hyvinvoinnissa.</p> <p>Nostetaan laitilalaisten oma luontosuhde Laitilan ilmasto- ja ympäristötyön lähtökohdaksi.</p>
Kulttuuri ja historia	Laitilan monipuolinen ja rikas kulttuurielämä sekä pitkä historia tekevät kaupungista poikkeuksellisen juurevan. Ne antavat sisältöä elämään ja auttavat asukkaita kiinnittymään paikkakuntaan. Positiivisesti juurevaan paikkaan on myös muulta tulleiden helppo juurtua.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö on edellytys kuntalaisten laadukkaille palveluille. Erityisesti Laitilan kaltaisen pienen kaupunkiorganisaation on huolehdittava tarkoin henkilöstön hyvinvoinnista, jotta organisaatio pystyy houkuttelemaan riittävän määrän uusia osaajia sekä pitämään kiinni nykyistä työntekijöistä.

HUOMIO LAPSIIN JA NUORIIN

Turvallinen, unelmia ja toivoa luova sekä hauska lapsuus ja nuoruus antavat eväät onnelliseen elämään. Laitila haluaa olla paikka, jossa sellainen on mahdollista jokaiselle täällä kasvavalle lapselle ja nuorelle.

Syntyvien ikäluokkien pienuus on suurin ja kauaskantoisin yksittäinen haaste Laitilassa. Kyseessä on pitkään jatkunut kehitys, jonka myötä syntyvyys on vuosien ajan laskenut. Pienenevät ikäluokat vaikuttavat ajan mittaan lähes kaikkeen kunnan toimintaan. Kunnan käytettävissä oleva keinovalikoima vaikuttaa syntyvyyteen on rajallinen. Erilaiset toimivat lapsiperheiden palvelut, työelämän joustot kunnan omassa toiminnassa sekä lapsi- ja perhemyönteisen ilmapiirin luominen ovat kokonaisuuksia, joita kunta voi valinnoillaan edistää.

Lähes kaikki kunnan toiminta vaikuttaa jollain tavalla lapsiin ja nuoriin. Strategian valinnat pyrkivät suuntaamaan strategiakauden huomion valikoituun joukkoon asioita, joihin kunnan toiminnalla voidaan vaikuttaa. Lasten ja nuoren hyvinvointisuunnitelma täydentää osaltaan sekä tavoitteistoa, toimenpiteitä että mittaristoa. Osa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteista on nostettu osaksi strategian valintoja ja toimenpiteitä.

Valinta	Perustelu valinnalle
Lapsiperheiden kustannukset ja kannustimet	Lapsiperheille suunnatut palvelut ja etuudet voivat vaikuttaa sekä kunnan pito- että vetovoimaan eli siihen, kuinka kunta pystyy pitämään kiinni siellä jo asuvista asukkaista ja toisaalta siihen, miten se onnistuu houkuttelemaan uusia asukkaita, tässä tapauksessa lapsiperheitä. Moni toimenpide, joka ei välttämättä riitä houkuttelemaan uutta muuttajaa, saattaakin olla ratkaiseva siihen, että jokin perhe saattaa jäädä paikkakunnalle.
Toisen asteen koulutuksen tulevaisuus	Lukion ja ammatillisen koulutuksen sijaitseminen omalla kotipaikkakunnalla on valtava merkitys nuorten sujuvaan arkeen sekä tosiasiallisiin mahdollisuuksiin tehdä erilaisia koulutusvalintoja. Oppilaitoksilla on myös huomattava vaikutus paikkakunnan elinvoimaan, vetovoimaan ja pitovoimaan.
Turvallinen elin- ja oppimisympäristö	Turvallinen ympäristö kasvaa ja oppia on perusedellytys onnelliselle elämälle. Turvallisuus rakentuu fyysisestä ja digitaalisesta ympäristöstä, yleisestä ilmapiiristä sekä kaikkien yhteisön jäsenten käyttäytymisestä.
Lasten ja nuorten osallisuus	Kun lapset ja nuoret tuntevat olevansa osallisia yhteiskunnassa heidän arvostus sekä itseään että muita kohtaan kasvavat, sitoutuminen yhteiskunnan sääntöihin paranee ja käsitys omasta aktiivisesta toimijuudesta vahvistuu.

<p>Nuorten luottamus omiin mahdollisuuksiinsa</p>	<p>Yhteiskunnan yksi onnistumisen mittareista on se, kuinka hyvin nuoret luottavat omiin mahdollisuuksiinsa menestyä elämässä. Uskolla omiin tasavertaisiin mahdollisuuksiin tavoitella unelmia on voimakas vaikutus nuoren motivaatioon, osallisuuden kokemukseen sekä omanarvon tuntoon. Nuoren luottamus omiin mahdollisuuksiin on osittain itseään toteuttava ennuste, joka kannustaa nuorta eteenpäin ja samalla kehittää koko yhteisöä ja yhteiskuntaa.</p>
<p>Osallistuva ja vastuullinen vanhemmuus</p>	<p>Vanhemmuuden taitojen, valmiuksien ja voimavarojen vahvistaminen heijastuu koko perheen hyvinvointiin ja näkyy perhettä paljon laajemmin koko yhteisössä. Osallistuvat ja vastuullisesti toimivat vanhemmat luovat edellytykset onnelliselle lapsuudelle.</p>

YHTEISÖN JA YHTEISTYÖN VAHVISTAMINEN

Kunnan lakisääteiset tehtävät sekä niitä laajempi rooli yhteiskunnassa näyttäytyvät tänä päivänä erityisesti yhteisön ja yhteisöllisyyden rakentajina sekä monenlaisen yhteistyön mahdollistajina ja tekijöinä. Yhteisöä vahvistamalla laitilalaisten kokemukset omasta osallisuudesta ja tekijyydestä voimistuvat. Samalla luottamus yhteiskuntaan ja yhteisön jäseniin parantuvat. Aktiiviset ja osallistuvat yksilöt rakentavat toimivaa yhteisöä.

Onnistunut yhteistyö järjestöjen, seurojen, yritysten ja muiden kuntien kanssa on avaintekijä kunnan menestymiseen ja myös selviytymiseen kaikista lakisääteisistä tehtävistään sekä sille asetettujen odotusten täyttämiseen. Onnistunut yhteistyö on aina enemmän kuin tekijöidensä summa.

Valinta	Perustelu valinnalle
Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Kunnan lakisääteisten tehtävien toteuttaminen vaatii yhä useammin entistä syvempää ja monipuolisempaa erityisosaamista, jota pienen kunnan ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista hankkia vain oman organisaationsa käyttöön. Yhteistyö ja yhdistetyt voimavarat antavat mahdollisuuden tuottaa taloudellisesti kestäviä, laadukkaita ja ajanmukaisia palveluita asukkaille.
Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa	Kunnan ja hyvinvointialueen toiminnassa on lukuisia rajapintoja, yhteisiä tavoitteita sekä yhteiset asukkaat, joille palveluita tuotetaan. Toimiva yhteistyö julkisen sektorin toimijoiden välillä on ennen kaikkea asukkaiden etu.
Yhteistyö yhdistysten kanssa	Yhdistykset ja seurat ovat aktiivisen yhteisön sydän. Ne tavoittavat ja tuovat ihmisiä yhteen paljon julkista sektoria tehokkaammin. Onnistunut ja laajamittainen yhteistyö yhdistysten ja kunnan välillä auttaa rakentamaan osaltaan kaikille avointa ja saavutettavaa sekä hyvinvointia vahvistavaa yhteisöä.
Talkoot ja vapaaehtoistyö	Elävä talkoohenki on Laitilan supervoima, joka erottaa Laitilan suuresta osasta muita kuntia. Talkoohengen vahvistaminen ja vapaaehtoistyöhön kannustaminen edistävät koko yhteisön elinvoimaa ja hyvinvointia.
Kansainvälisyys osana yhteisöä	Laitila on omintakeinen yhdistelmää historiasta kumpuavaa juurevuutta ja kansainvälisyyttä. Merkittävä osa kaupungin asukkaista on vieraskielisiä. Laitilan vahvuus on muualta muuttaneiden mutkaton kotoutuminen ennen muuta työn sekä harrastusten kautta. Pidetään huolta, että juurevaan paikkaan on helppo juurtua.

MUUT TÄYDENTÄVÄT OHJELMAT JA SUUNNITELMAT

Laitilan ilmasto-ohjelma 2025-2030

Laitilan ilmasto-ohjelma 2025-2030 perustuu Hinku-verkoston (hiilineutraalit kunnat) tavoitteisiin ja sisältää toimenpiteitä, jotka keskittyvät liikenteeseen, maatalouteen, energiankäyttöön ja hiilinielujen vahvistamiseen.

Laitilan hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma määrittelee tarkemmin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja suuntaviivat. Laitilan hyvinvointisuunnitelma toteuttaa sekä Laitilan strategian tavoitteita että yhteensovittaa kaupungin hyvinvoinninedistämistyötä hyvinvointialueen laatiman alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 tavoitteisiin.

Laitilan elinkeinopoliittinen ohjelma

Laitilan elinkeinopoliittinen ohjelma kuvaa tarkemmin kaupungin elinkeinopoliitiikan tavoitteita ja toimenpiteitä. Ohjelma laaditaan kevään 2026 aikana ja sen laadinnassa huomioidaan sekä Laitilan kaupungin strategiatyö että seutukunnan elinkeinopoliitiikan ja yrityspalveluiden työvälineenä toimivan Ukipolis Oy:n strategia.